

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Nord-Trøndelag

Møtedato	09.03.2012	Vår dato: 13.03.2012
Møtetid	11:00	Utvalgssekretær Nord-Trøndelag Bondelag
Møtested	Steinkjer	Telefon

Sak 11/01686

Som medlemmer møtte: Asbjørn Helland, Kåre Peder Aakre, Inger Hovde, Trond Hodne, Anders Røflo, Johan Kristian Daling, Erik Melting

Forfall: Marna Ramsøy

Som varamedlem møtte:

Til behandling:

Gjensidige deltok i starten av møtet med: Odd Røste, leder Landbruk Gjensidige, Per-Asbjørn Andvik, Fagsjef Landbruk Gjensidige, Jan Lundsvold, Gjensidige i Nord-Trøndelag.

Faste saker :

- 1/2012 Godkjenning av innkalling og saksliste
Vedtak: Godkjent
- 2/2012 Godkjenning av protokoll
a) Protokoll fra styremøte 13. februar 2012
b) Protokoll fra styremøte 27. februar 2012
Vedtak: Godkjent
- 3/2012 Siden sist / åpen post
a) Ekstraordinært reppskap i NB v/Kåre Peder
b) Møte i verveutvalget og søknad om midler v/Anders
c) Årsmøte Norsvin Trøndelag v/Johan Kristian
d) Fylkesting v/Kåre Peder
e) Møte i rovviltnemnda v/Kåre Peder
f) Møte med Terje Sørvik v/Kåre Peder
g) Møte med Myraunet, og H på Stortinget v/Kåre Peder
h) Møte om kompetanseløft v/Kåre Peder
i) Årsmøte i NTBU v/nyvalgt leder Erik
j) Møte med ammekuprodusentene
h) Årsmøte i NTBK v/Anders Røflo
Vedtak: Tatt til orientering

- 5/2012   Invitasjoner/møter/arrangement
- a) Invitasjon til årsmøte i Nord-Trøndelag 4H 23. mars kl 14 på Mære.
  - b) Årsmøte Sau og geit 10.-11. mars
  - c) Møte med leder i rovviltnemnda
- Vedtak:** a) Ingen fra styret deltar b) Asbjørn deltar 10. c) Trond og Pål-Krister deltar.
- 6/2012   Media
- 7/2012   Fylkeskontoret informerer

Saker til behandling

13/12 12/00495-1 Arbeidsplan Nord-Trøndelag Bondelag og Gjensidige 2012

Vedtak

Arbeidsplanen med Gjensidige for 2012 godkjennes.

Saksutredning

Bondelaget og Gjensidige har samarbeidsavtale og det er forventet at det lages fylkesvise arbeidsplaner etter en foreslått mal. Forslag til arbeidsplan er utarbeidet med utgangspunkt i malen og etter samtaler med Ottar Bergsrønning Fagsjef landbruk i Gjensidige, med ansvarsområde nord for Dovre, og med utgangspunkt i tidligere samarbeid.

Gjensidige v/ Ottar Bergsrønning og Per-Asbjørn Andvik, begge fagsjefer landbruk, deltar på møtet.

I tillegg jobber LHMS med en kampanje som vil medføre at lokallagene sammen med LHMS blir bedt om å gjennomføre gårdsvandinger/møter med HMS som fokus. Prosjektleder er Han Husby. Det er gitt penger til denne kampanjen gjennom jordbruksoppgjøret. Målsetting: økt tilslutning til LHMS og reduserte skader/ulykker. Det er gitt muntlig orientering om denne i et tidligere styremøte.

I tillegg følger vi opp jobbinga i Skadefri Bonde prosjektet, med informasjon og kampanje direkte til bøndene.

Vedlegg: Forslag til arbeidsplan Nord-Trøndelag Bondelag og Gjensidige 2012.

ARBEIDSPLAN 2012- FYLKESNIVÅ

For samarbeidet mellom Nord-Trøndelag Bondelag og Gjensidige

Det vises til sentral Arbeidsplan for 2012 som danner grunnlaget for denne felles Arbeidsplanen:

Målet for samarbeidet er:

- Å skape grunnlag for enda flere medlemmer til Norges Bondelag og øke andelen av medlemmer i Norges Bondelag som har og samler sine forsikringer i Gjensidige.
- At det ikke skal skje skader eller ulykker på min gård
- At medlemmene i Norges Bondelag skal ha riktige, kostnadseffektive og gode forsikringsløsninger

A: Drive forebyggende arbeid for å nå O-visjonen: "Det skal ikke skje skader eller ulykker på min gård".

1: Oppfordre til at det gjennomføres minst 10 ”Praktisk HMS-arbeid” – kurs. LHMS har hovedansvaret for gjennomføringen av disse kursene i samarbeid med lokalalgene.

2: Oppfordre til at minst 30% av alle lokallagene har ett møte der skadeforebyggende arbeid inngår - gjerne at flere lokallag samarbeider om slike møter, alternativt sammen med LHMS. Andre aktører bør det også samarbeides med. (Arbeidstilsynet, Brannvesen, Felleskjøpet).

Dette må ses i sammenheng og blir koordinert med HMS-kampanjen som starter 2012.

3: Felles kontakt med Regionutvalget for Landbrukets HMS-tjeneste for å drøfte opplegg for økt tilslutning til LHMS.

B: Informasjon til medlemmer og ansatte

- Forsikringspost på Ledermøtet høsten 2012.
- Deltagelse i møte med fylkestyret.
- Forsikringsstoff i medlemsavisen/medlemsskriv/hjemmeside.
- Deltakelse fra Gjensidige på Landbrukshelga/Unge Bønder Kurset
- Opplæringsdag på fylkeskontoret i mars.
- Fylkeskontoret deltar med ”Aktuell-post” på samlingen for landbruksmedarbeiderne i Gjensidige
- Det avholdes møte mellom Fagsjef Landbruk og Organisasjonssjef/ansatte på fylkeskontoret.

Gjensidige deltar på følgende arrangementer og med følgende opplegg:

- Brannvern-/markdager sammen med LHMS.
- Vervekurs for lokallagene.

.....den .....

.....
Nord-Trøndelag Bondelag

.....
Gjensidige Forsikring

14/12 11/01555-20 Evaluering årsmøtet i Nord-Trøndelag Bondelag

Vedtak

Styret evaluerte årsmøtet og administrasjonen oppsummerer evalueringen.

Saksutredning

Det legges her opp til at styret evaluerer årsmøtet 2012. Evalueringen formuleres inni saksdokumentet i etterkant. Dette er svært nyttig for senere årsmøter.

- Bra stemning, glimt i øyet
- Bra med 3 min. taletid, mange fikk komme med innlegg
- For kort debattid
- Møte holdt på til 16.15, 45 min. lengre enn oppsatt, uheldig da mange skulle hjem til fjøs.
- Vil vurdere 2 dagers årsmøte
- Mangler en som løfter årsmøtet, a'la Bjørnar Skjevik i 2011
- Bedre tid til oppsummering ønskes
- Bra årsmøte, godt engasjement
- Godt innlegg fra Skallerud, men bomma på temaet. Noe uenighet i styret om dette.
- Godt miljø, mange snakker sammen.
- Vi har noe i Nord-Trøndelag som ingen andre har – dette må vi dyrke!

15/12 11/01225-36 Innspill til jordbruksforhandlingene 2012 fra Nord-Trøndelag

Vedtak

Innspill til jordbruksforhandlingene vedtatt, med de endringene som kom fram i møtet.

Saksutredning

Dette er teksten som ble lagt fram for årsmøtet. Styret vedtar endelig innspill.

Nord-Trøndelag Bondelag har mottatt innspill til jordbruksforhandlingene fra 25 lokallag. I tillegg har vi mottatt innspill fra Allskog, Tine, Nortura, Hoff, Felleskjøpet og Gartnerhallen Trøndelag. Grøntutvalget i Nord-Trøndelag Bondelag har også gitt innspill.

A. Hovedprioriteringer

Hovedprioriteringene fra Nord-Trøndelag Bondelag:

- 1. Et betydelig inntektsløft for å tette gapet i inntekt i forhold til andre grupper.**
- 2. Et omfattende løft for storfe- og melkeproduksjon.**
- 3. Styrking av investeringsvirkemidlene for kapitaltilgang ved fornying av driftsapparatet.**

Matproduksjonen skal øke

Den nye Stortingsmeldingen om landbruks- og matpolitikken danner bakteppet for vårt innspill. Meldingen fastsetter høye ambisjoner for utviklinga av norsk landbruk og matproduksjon de kommende åra. Meldinga setter etter vår vurdering landbruket og matproduksjonen inn i en videre samfunnsmessig sammenheng. Dette er svært viktig. Og begrunnelsen er både innenlandske utviklingstrekk, og ikke minst at framtidig global matsikkerhet har blitt et sentralt tema internasjonalt. Det å sikre nok mat til en raskt økende befolkning i en stadig varmere verden med et villere klima, er den viktigste utfordringen verdens befolkning står overfor på sikt. Landbruket og matproduksjonen har med andre ord blitt viktigere nasjonalt og internasjonalt.

Meldingens fire overordna målsettinger for landbruks- og matpolitikken er matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk. Disse målsettingene er Nord-Trøndelag Bondelag tilfreds med. Nå er det avgjørende å sette inn målretta virkemidler. Ambisiøse målsettinger for landbruket og matproduksjonen må følges opp med ambisiøs virkemiddelbruk, og et taktskifte må komme allerede i vårens jordbruksoppgjør.

Vi er glad for at Stortingsmeldinga har målsettinger om å øke norsk matproduksjon basert på norske ressurser, i takt med befolkningsutviklingen i Norge. Denne målsettingen vil i klartekst

innebære en økning i innenlandsk matproduksjon på 20 % innen 2030, tatt i betraktning SSBs prognoser for befolkningsutvikling. Dette understreker behovet for å utnytte jordressursene effektivt også i Norge. Dette gjelder både innmark og utmark.

Året 2011 og prognoser for kommende år viser at vi har store utfordringer med å holde norsk matproduksjon på dagens nivå i åra som kommer. Fjoråret viste at vi er sårbare for marginale endringer i forbruksmønster, vekstforhold etc. før det får stor betydning for evnen til å levere norske matprodukter i butikkhyllene i forhold til etterspørselen. Dette er en situasjon som hverken Norsk landbruk, eller forbrukerne er tjent med. Særlig er dette kritisk for melkeproduksjonen og storfekjøttproduksjonen.

Landets produksjonspotensial må utnyttes gjennom en politikk som gjør landbruk og produksjon av mat lønnsomt. Dette krever politisk vilje! Vårens jordbruksforhandlinger blir den første reelle prøven på dette. Vi vil peke spesielt på to forhold i virkemiddelsystemet som må styrkes; tollvernet, samt distriktsprofilen.

Tollvernet gir i dag marginal beskyttelse mot import av en rekke sentrale jordbruksprodukter, og det er helt avgjørende å utnytte handlingsrommet i gjeldende handelsavtaler for å styrke tollvernet. Overgang fra spesifikk toll til prosenttoll på flere produkter vil styrke importvernet og gi mulighet til å øke målpriser innenlands. Stortingsmeldingen har klare formuleringer om nettopp dette, og Nord-Trøndelag Bondelag forventer derfor at en styrking av tollvernet på sentrale produkter følges opp i de kommende jordbruksforhandlingene.

Meldingen setter også fokus på **styrking av distriktsprofilen** i virkemiddelbruken. Vi mener dette er nødvendig for å sikre utnyttelse av de nasjonale jord- og beiteressursene også framover. Vi har opplevd betydelige endringer i jordbruket de siste åra, og en ser at dette har fått konsekvenser for produksjon og drift av arealer i marginale områder. En styrking av distriktsprofilen må skje i form av et betydelig løft i budsjettoverføringene. Dette er helt avgjørende for å nå de nye politiske målsettingene i landbruks- og matpolitikken.

Nærmere omtale av hovedprioriteringene fra Nord-Trøndelag Bondelag finnes nedenfor.

1. Et betydelig inntektsløft for å tette inntektsgapet er det grunnleggende kravet. Vi registrerer at stadig flere brukere er i ferd med å gi opp gårdsdrifta. Arbeidsinnsatsen gir for dårlig betaling. Dette er ikke noe nytt, men tidligere ble denne produksjonen gjerne overtatt av nabobruk. Denne automatikken er ikke lenger tilstede. Nabobrukene har nå ofte stort nok driftsomfang fra før, de planlegger nedleggelse, eller er allerede nedlagt. Det må derfor tilbys bedre rammevilkår, som sikrer framtidig rekruttering til næringa.

Vi ser tendenser til at produksjonen ikke holder tritt med forbruket på flere områder. Dette er urovekkende og stikk i strid med målene i Landbruksmeldinga.

Den kronemessige forskjellen i inntekt mellom jordbruket og andre grupper må tettes, dersom næringa i åra framover skal være i stand til å konkurrere om arbeidskraft, og samtidig sikre nødvendige fornying av driftsapparatet og vedlikehold av jordressursene. Dette er helt avgjørende for å styrke matproduksjonen i hele landet. For å ivareta målsettingene i Stortingsmeldinga er det ikke tilstrekkelig å framskrive utviklinga vi har hatt i landbruket fram til i dag. Produksjonsgrunnlaget og produksjonsevnen må økes gjennom virkemiddelbruk som gjør det lønnsomt å produsere mat i Norge. Lønnsomheten per produsert enhet må økes.

Alle lokallagene har pekt på behovet for å bedre lønnsomhetene i næringa, og at gode økonomiske rammebetingelser som viktigst for å sikre rekrutteringen til matproduksjonen fremover.

2. Rammevilkårene for melk- og storfekjøttproduksjonen må styrkes betydelig.

Brukerne i disse produksjonene har små muligheter for å kompensere et lavt lønnsnivå i landbruket med annen inntekt. Brukerne har til en hver tid ansvar for husdyra. Disse produksjonene utgjør en stor andel av sysselsettinga i nordtrøndersk og norsk landbruk. I tillegg er det innenfor disse produksjonene det må til de største investeringene for å fornye driftsapparatet og sikre framtidig drift. Det er også innenfor disse produksjonene vi ser at produksjonen ikke holder tritt med etterspørselen. Storparten av lokallagene har i sine innspill prioritert en styrking av grovforproduksjonene.

Økonomien i melk- og storfekjøttproduksjonene bør styrkes med budsjettmidler blant annet gjennom å øke tilskudd per dyr, husdyrtilskuddet og et tilskudd per slaktet storfe. Målprisen på melk bør økes med 50 øre. I tillegg bør tollvernet styrkes slik at mulighetene for målprisøkninger bedres. Her tenker vi spesielt på overgang til kronetoll for faste oster.

Kraftforprisen er også meget viktig for økonomien i disse produksjonene. Kraftforprisen har økt betydelig de siste årene uten at det har vært mulig å kompensere dette med prisøkninger på husdyrproduktene. Det er helt avgjørende at en får på plass eventuelle økninger i målpris for husdyrproduktene før en kan øke korn/kraftforprisen.

3. En sterk økning i investeringsvirkemidlene er helt nødvendig for å sikre fornying av driftsapparatet i norsk landbruk. Nord-Trøndelag Bondelag mener primært økonomien i produksjonene bør forsvare fornying av driftsapparatet. Vi ser imidlertid at en tilstrekkelig styrking trolig ikke lar seg gjennomføre raskt nok til å avhjelpe den kritiske situasjonen næringa er oppe i. En styrking av investeringsvirkemidlene er derfor en viktig del av løsningen på kort sikt. Mange av lokallagene har i sine innspill pekt på behovet for investeringsvirkemidler.

Det samlede investeringsbehov i norsk landbruk det nærmeste 10-året er anslått til 53 mrd kr. 57 % av dette er knyttet til melkeproduksjon. I nordtrøndersk melkeproduksjon må det eksempelvis investeres 300 mill kroner årlig for å fornye driftsapparatet. Dette vil kreve økte bevilgninger til investeringsvirkemidler i årets jordbruksoppgjør, og vil bedre lønnsomheten i framtidige utbyggingsprosjekter.

Fra litt ut på 90-tallet og fram til i dag har byggekostnadene i landbruket doblet seg. Dette har ført til at mange som har investert i nytt driftsapparat de siste åra sliter hardt økonomisk. For å sikre videre drift hos disse bør det etableres en **gjeldsnedskrivningsordning**. Dette må innrettes som en krisepakke for å avhjelpe situasjonen for de som faktisk har investert de 5 siste åra. En gjeldsnedskrivningsordning bør administreres av Innovasjon Norge etter samme prinsipp som investeringsstøtten.

B. Tollvern og målpris – mulighet for økt prisuttak

Tollvernet er avgjørende for å skape økonomi i den innenlandske produksjonen. Intensjonene i landbruksmeldinga bør følges opp, og de mulighetene som finnes innenfor gjeldene internasjonale handelsavtaler må utnyttes for å styrke mulighetene for prisuttak i det norske markedet.

Importen av ost, yoghurt og smakstilsatt melk til Norge er betydelig. For å sikre norsk produksjonsvolum og markedspris må en gå over til prosenttoll for utvalgte toll linjer. Hvis en eksempelvis ser på tollvernet for ost, vil en overgang til prosenttoll på oster tilsvarende Norvegia og Jarlsberg innebære økt tollbeskyttelse for omkring halvparten av melkevolumet i Norge. Dette vil isolert sett gi mulighet for å øke målprisen på melk med anslagsvis 1 krone fra dagens nivå. Dette vil være nødvendig for å kunne oppnå rask nok bedring av lønnsomheten i melkeproduksjonen.

Tilsvarende endringer i tollvernet bør vurderes for andre produkter. Særlig er det på grøntsektoren betydelig behov for å styrke tollvernet. På enkelte produkter vil innføring av prosenttoll gi bedre tollbeskyttelse enn dagens kronetoll, og en endring vil være avgjørende for å demme opp mot import, og også for å kunne ta ut økt pris i det innenlandske markedet. Målprisene på grøntsektoren har årlig blitt økt i jordbruksforhandlingene, men nå er en i ferd med å nå grensen for hva som er mulig å ta ut uten å utløse lønnsom import med toll.

Det må tas ut økt målpris, der det er muligheter for å ta ut dette i markedet.

C. Budsjettoverføringer

Det vil være helt nødvendig med betydelig økte budsjettoverføringer, både for å sikre en kronemessig utvikling som andre grupper, og å tette inntektsgapet til andre grupper.

AK-tilskuddene for grovforareal er et viktig element når det gjelder lønnsomhet i grovforproduksjonene. Stordriftsfordelene synes overvurdert i grovforproduksjon. Grovfor som innsatsvare har blitt dyrere sammenlignet med kraftfor, og grovforkostnaden har steget alarmerende for mange produsenter. Nord-Trøndelag Bondelag har i en årrekke krevd at arealtilskuddene for grovfor må økes, for å sikre lønnsomheten i grovforproduksjonene og å sikre tilgangen på egne areal for melkeproduksjon spesielt. Lønnsomheten i grovforproduksjonen må derfor styrkes for å sikre fortsatt beiting og bruk av grovfor i husdyrproduksjonene. Ubalansen i tilskuddsnivå mellom korn og grovfor, og mangelen på struktur i korntilskuddet favoriserer kornproduksjon i konkurransen om arealene.

Nord-Trøndelag Bondelag går for en utflating av arealtilskuddet for grovfor, ved å fjerne tilskuddsreduksjonen på grovforareal over 250 dekar. En slik endring må dekkes inn med friske midler over statsbudsjettet. En utflating av AK-tilskudd bør kombineres med en generell styrking av husdyrtilskuddene.

Nord-Trøndelag Bondelag ønsker også å prioritere distriktsjordbruket. Arbeidsplassene i og bosetting knyttet til landbruket betyr relativt mest i distriktene. De grovforbaserte produksjonene, som melk, storfekjøtt, ammeku og sau, er viktigst i distriktene og må løftes særskilt.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er et meget dårlig signal å fjerne avlingskravet i Areal- og kulturlandskapstilskuddet i en verden med økende ubalanse mellom tilbud og etterspørsel av mat, og nasjonale målsettinger om betydelig økt matproduksjon. Nord-Trøndelag Bondelag mener midlene i første rekke bør brukes til å styrke beitenæringene, slik at arealressursene faktisk benyttes til matproduksjon.

Vi ser imidlertid at en viss stimulans til å hindre gjengroing av arealene og bevaring av kulturlandskapet i utsatte områder kan være nødvendig. I vårt fylke ser vi behovet i enkelte områder, og viser til Lierne som eksempel. Her har beitenæringene stort sett gått ut på grunn

av rovviltproblematikk, og betydelige arealer står ubrukt. Her vil støtte til å slå arealene være nødvendig som en ”redningsaksjon” for arealene. Støtten må imidlertid være tidsbegrenset, og kommunene bør ha en rolle i vurderingen av hvilke arealer som kan inngå i en slik ordning. Dette vil på ingen måte være noen god varig løsning, og det er helt nødvendig å stimulere reetablering av grovforproduksjoner i disse områdene. Ved vurdering av framtidig distriktsprofil i virkemiddelbruken må disse forholdene ivaretas.

D. Næringsutvikling og kapitaltilgang

Melkeproduksjonen er hjørnesteinsbedriftene i mange nordtrønderske kommuner og en bærebjelke i norsk landbruk, spesielt i distriktsjordbruket. Det er derfor kritisk nødvendig å styrke økonomien i melkeproduksjonen både på kort og lang sikt. Norsk storfekjøtt- og melkeproduksjon trenger en snuoperasjon.

Det samlede investeringsbehov i bygningsmasse i norsk landbruk det nærmeste 10-året er anslått til 53 mrd kr. 57% av dette er knyttet til melkeproduksjon. I nordtrøndersk melkeproduksjon må det investeres 300 mill kroner årlig for å fornye driftsapparatet. En ligger langt under dette nivået i dag.

Det legges også vekt på en styrking av investeringsvirkemidlene i grøntsektoren. I et voksende marked med stadig skjerpede krav til produsent, er det et stort behov for nybygg og oppgradering av lager og kjølerom for å ivareta kvaliteten på produktene. Det er et stort etterslep i investeringer i lagerbygg. Det er videre behov for nytt pakkeutstyr og oppgradering av pakkerier.

Mange av våre lokallag har pekt på behovet for økte investeringsvirkemidler. Nord-Trøndelag Bondelag mener derfor det må innføres en krisepakke utenfor jordbruksavtalens rammer, for å sikre ønsket utvikling i disse produksjonene spesielt. En økning i investeringsvirkemidlene vil lette nyinvesteringer i melk og andre arbeidskrevende produksjoner. Investeringsstøtten bør gis opp til 35% av kostnadsoverslaget. Dette vil ha en utløsende effekt, og bedre lønnsomheten i framtidige utbyggingsprosjekter. Nord-Trøndelag Bondelags holdning er i utgangspunktet at lønnsomheten i den løpende produksjonen bør være så god at investeringsvirkemidlene er unødvendig. Vi ser imidlertid at dette ikke er tilfelle, og mener det vil være nødvendig å prioritere investeringsvirkemidlene sterkere framover, for å sikre nødvendig fornying av driftsapparatet i melkeproduksjonen spesielt. Stortingsmeldingen slår også fast at investeringsvirkemidlene skal styrkes framover.

Fra 2004 har byggekostnadene i landbruket omtrent blitt fordobla, og det er i dag utfordrende å i det hele tatt å kunne forsvare de investeringene som er gjort. Dette har ført til at mange som har investert i nytt driftsapparat de siste åra sliter hardt økonomisk. For å sikre videre drift hos disse bør det etableres en gjeldsnedskrivningsordning. Dette må innrettes som en krisepakke for å avhjelpe situasjonen for de som faktisk har investert de 5-6 siste åra. En gjeldsnedskrivningsordning bør administreres av Innovasjon Norge etter samme prinsipp som investeringsstøtten.

Lokallagene mener det ikke er ønskelig med sentrale føringer på investeringsvirkemidlene i forhold til størrelsen på bruket.

E. Miljø og økologisk landbruk

Beitetilskudd

Sentrale beitetilskudd er meget viktig for å ivareta kulturlandskap og biologisk mangfold.

Økologisk landbruk

Økologisk landbruk bør utvikles i takt med markedet for økologiske produkter, slik at produksjonen tilpasses etterspørselen. Økt prisuttak i markedet er avgjørende for både å dekke merkostnader og å sikre lønnsomheten i økologisk produksjon. Det er viktig å sikre en avsetning av disse produktene i markedet med en merpris som gir lønnsomhet for brukerne og i foredlingsleddet. Dette må være et ansvar også for staten, som forbruker ved offentlige anskaffelser.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er avgjørende å sette fokus på produktive ordninger, som fremmer produksjon. Etter vår vurdering bør det ikke gis mer til arealstøtte som kan fås gjennom ekstensiv drift. Virkemidlene må også etter vår vurdering i større grad innrettes slik at de stimulerer til best mulig vekstskifte. Vi mener derfor det er ønskelig å omprioritere noe av arealtilskuddet til produkt- og kvalitetsbetaling. Vi mener også det bør settes minimums krav til avling spesielt i økologisk kornproduksjon.

Grøftetilskudd

Nord-Trøndelag Bondelag mener det må innføres en tilskuddsordning for grøfting av jordbruksareal. Det må stimuleres til økt grøfting både for å redusere klimagassutslipp fra jord, og å bidra til dyrkajorda i god hevd med økt avlingspotensiale. Bedre drenering vil også medføre at jordveiene er bedre rustet til å tåle ekstremvær og økt nedbør.

Den nye landbruksmeldinga legger stor vekt på økt produksjon av mat basert på norske ressurser. Dette krever både økt kornproduksjon, økt produksjon i grøntsektoren og økt grovforproduksjon. Dette vil kreve økt arealproduktivitet i alle produksjoner. Det er store arealer som har mangelfull dreneringstilstand. For å nå produksjonsmålsettingene i landbruksmeldinga, mener vi det er helt nødvendig å stimulere til investeringer i jordressursene. Dette vil også redusere behov for bruk av plantevernmidler. Mange lokallag støtter også innføring av grøftetilskudd.

Ordningen som er etablert, med rentestøtte forvalta gjennom Innovasjon Norge, er meget uhensiktsmessig.

Investeringsstilskudd til gjødsellager

For å bedre utnyttinga av husdyrgjødsel, bør det også opprettes investeringsstøtte til bygging av gjødsellager, for å sikre tilstrekkelig kapasitet til lagring av husdyrgjødsel slik at gjødsel i sin helhet kan brukes i vekstsesongen.

Bioenergi - klimagassreduksjon

Nord-Trøndelag Bondelag vil også peke på behovet for å redusere klimagassutslippene fra landbruket, og å bidra til energiproduksjon basert på landbrukets ressurser.

Matproduksjonen er biologiske prosesser, og det vil være en utfordring å øke matproduksjonen og samtidig redusere klimautslippene. For å redusere metangassutslippene og øke energiproduksjonen foreslås et metangassreduksjonstilskudd. Dette bør gis til varme og energi produsert fra biogass. Slik mange av lokallagene har spilt inn, kan dette imidlertid ikke prioriteres innenfor dagens jordbruksavtalepott, og må dekkes inn over annet budsjett. Å utnytte potensialet i landbruket vil være i samfunnets interesse.

F. Velferdsordninger

Velferdsordningene er meget viktige for å sikre næringsutøverne mulighet for ferie og fritid, samt sikkerhet ved sykdom. Mange av lokallagene har pekt på behovet for å prioritere disse ordningene.

Nord-Trøndelag Bondelag mener satsene bør økes i takt med kostnadsutviklingen for arbeidskraft, slik at tilskuddet gir mulighet for ferie og fritid på dagens nivå. Sykdomsavløsningsordningen prioriteres fremst av de ulike velferdsordningene. Dersom en setter velferdsordningene opp mot andre ordninger, mener Nord-Trøndelag Bondelag at inntektsgivende tilskudd må prioriteres først.

Nord-Trøndelag Bondelag vil også i år påpeke behovet for å endre utbetalingsrutinene for avløsertilskuddet for ferie og fritid. Utbetaling bør deles i to utbetalingsomganger for å sikre god nok likviditet hos næringsutøverne til å utnytte ordninga.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også at tilskudd til sykdomsavløsning ikke bør avkortes for inntekt utenfor bruket.

I tillegg bør det gjøres endringer som likestiller nystartede produsenter av gris og kylling med andre produksjoner mht tilskudd til avløsning ved ferie og fritid. I dag vil disse produsentene først få utbetalt avløsertilskudd etter to års drift. Disse produksjonene må likebehandles med andre produksjoner i avløserordningen, og dette må på plass i jordbruksforhandlingene.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også det er stort behov for å gjennomgå fødselspengeordningen for å sikre nystartede brukere nødvendige ytelser i en etableringsfase. Det vil si både etablering som selvstendig næringsdrivende og etablering av familie. Vi ser i dag at mange nye brukere har mangelfullt grunnlag for utbetaling av fødselspenger, og dette gjør situasjonen vanskelig for mange i en meget viktig fase av livet. Nyetablerte selvstendig næringsdrivendes rettigheter til fødselspenger må styrkes. Tilsvarende gjelder sykepenger.

G. Melk

Melkeproduksjonen er hjørnesteinen i mange nordtrønderske kommuner og en bærebjelke i norsk landbruk. Spesielt i distriktsjordbruket. Økonomien i melkeproduksjonen er kritisk lav for brukere som nylig har investert i nytt driftsapparat med større produksjonsvolum. Det er heller ikke rom for nyinvesteringer. Stordriftsfordelene synes overvurdert, og de betydelige kapitalkostnadene som påløper i kjølvannet av nyinvesteringer rammer økonomien for denne gruppen spesielt hardt.

Isolert sett bør inntjeningen i ei næring forsvare fornying av driftsapparatet, men slik er det ikke i dag. Dersom denne situasjonen vedvarer, er det overhengende fare for at mange sliter på eksisterende driftsapparat så lenge det er forsvarlig, for deretter å legge ned produksjonen. Dette vil få store konsekvenser for verdiskaping og bosetting i distriktene og legitimiteten til norsk landbruk. Det er derfor kritisk nødvendig å styrke økonomien både på kort og lang sikt. Dette for å sikre nødvendig fornying av driftsapparatet og å opprettholde melkevolumet til foredlingsindustrien i åra framover.

Målprisøkninger vil være meget viktig framover. Nord-Trøndelag Bondelag krever en økning i målprisen på 50 øre. Dette er nødvendig for å sikre nødvendig langsiktighet og optimisme i næringa.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også husdyrtilskuddet må økes, slik at tilskuddstrinnet med høyeste sats utvides til 26 kyr. Kyr over nummer 26 må motta tilskudd som andre storfe, og toppavgrensningen i antall kyr må være 250, som for andre storfe. Samtidig vil Nord-Trøndelag Bondelag øke arealtilskuddet for grovfor, gjennom å ta bort tilskuddsreduksjonen over 250 dekar grovfor. Beitetilskuddene må fortsatt økes, for å styrke grovforverdien.

Nord-Trøndelag Bondelag mener kvoteordningen må videreføres. Medlemmer i samdrift må gis mulighet til å leie kvote.

H. Kjøtt og egg

Lønnsomhet

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er viktig å øke målpriser der det er mulig. På kjøtt peker spesielt sau seg ut med potensial for målprisøkning. Storfekjøtt har ikke målpris, men det bør absolutt være muligheter for å øke prisuttaket i markedet, gitt at det igjen er betydelig underdekning av storfekjøtt.

Nord-Trøndelag Bondelag mener at gris må prioriteres av de kraftforkrevende produksjonene. Av grovforproduksjonene må melk/storfe og ammeku prioriteres. Styrking av rammevilkår må skje både gjennom økning av målpriser og prioritering av budsjettmidler.

Når det gjelder spesialisert storfekjøtt/ammekuproduksjon, er det også viktig at beitetilskudd styrkes. Satsinga på storfekjøttproduksjon og ammeku er viktig for å opprettholde nødvendig beitetrykk for å holde kulturlandskapet i hevd. Dette er nødvendig for å kompensere for sterk strukturutvikling og spesialisering i melkeproduksjonen. Grovforlønnsomheten må som tidligere nevnt styrkes gjennom økning i arealtilskuddet for gras. Husdyrtilskuddene må også økes.

Nord-Trøndelag Bondelag mener dyretallstilskuddet bør legges om til å gjelde antall leverte slakt i året, for eksempel over 250 kg eller antall slakt over klasse O eller bedre. Samtidig må økonomien bedres og Nord-Trøndelag Bondelag foreslår at dette tilskuddet settes til kr 1500,- pr slakt. Dette vil stimulere til effektiv oppforing av slakt. Ved hjelp av husdyrregisteret kan man få frem disse opplysningene hos produsentene.

Lokallagene peker på bedre økonomi i melke- og ammekuproduksjonen som de viktigste grepene for å øke storfekjøttproduksjonen

Når det gjelder sau, ser vi en dramatisk reduksjon i saueholdet i fylket vårt. Dette har skjedd på tross av en bedring av økonomien i tidligere års jordbruksoppgjør. Nedgangen skyldes særlig rovviltproblematikk, og Nord-Trøndelag Bondelag er svært bekymra for utviklinga. Det er fortsatt behov for å øke lønnsomheten i denne produksjonen, samtidig som det haster alvorlig med å redusere rovviltbelastninga beitenæringene opererer under i Nord-Trøndelag. Dagens situasjon er ikke bærekraftig med hensyn til beitebruket i utsatte områder. Nord-Trøndelag Bondelag understreker at selve grunnlaget for saueholdet er beiting på innmark og særlig i utmark. Styrking av beitetilskuddet er et målretta virkemiddel for å stimulere til aktivt beitebruk. For å stimulere til økt bruk av utmarka, bør tilskudd til utmarksbeite styrkes mer enn beitetilskuddet på innmark.

Nord-Trøndelag Bondelag vil oppfordre til en vurdering av kjøttkontrollavgifta. Denne bør kunne reduseres. Den har hatt samme nivå i (7) årevis, samtidig som antall slakteri er sterkt redusert. Muligens burde staten tatt denne kostnaden selv, på samme vis som matproduksjonsavgifta.

Konsesjonsregelverket

Nord-Trøndelag Bondelag har i flere år argumentert for endring av konsesjonsregelverket for de kraftforkrevende produksjonene, for å sikre at intensjonene i regelverket følges. Dette er en forutsetning for at regelverket skal stå seg over tid, og bidra til å regulere strukturen i de kraftforkrevende produksjonene.

Det er et økende press for fradeling og utbygging av kraftforkrevende produksjoner på fraskilt tomt/industritomt. Nord-Trøndelag Bondelag mener det må innføres et krav i konsesjonsregelverket om at driftsenheter i de kraftforkrevende produksjonene selv skal eie 20 prosent av spredearealet.

I. Grønnsaker, frukt og potet

Importvern og målpris

Nord-Trøndelag Bondelag vil uttrykke bekymring for importvernet og mulighetene for å øke produktprisene i grøntsektoren. Grøntsektoren står overfor store utfordringer. Disse utfordringene er knyttet både til dagens tollregime og eventuelle nye handelsavtaler.

Grøntsektoren opplever stadig oftere importpress på enkeltprodukter i perioder av året.

Styrking av importvernet er helt nødvendig for å beholde og videreutvikle verdiskapinga i hele verdikjeden.

Som for andre produksjoner er det viktig for grøntsektoren at Regjeringen i den framlagte landbruks- og matmeldingen slår fast at tollvernet skal styrkes, gjennom i større grad å utnytte handlingsrommet innenfor gjeldende WTO-avtale. Det er også svært viktig å utnytte tollvernet i hele verdikjeden. Norske myndigheter må etablere et system, som skifter mellom kronetoll og prosenttoll ut fra hvilken av de to ordningene som gir best beskyttelse for norsk produksjon. Dette er legitimt i gjeldende WTO-avtale, men krever politisk bevissthet og vilje. Det er svært viktig at vi beholder et målprissystem i framtida også på grøntsektoren.

Stabile og forutsigbare rammevilkår er viktig for at produsentene skal kunne planlegge og opprettholde en effektiv kvalitetsproduksjon. Inntektsmulighetene til produsentene må kunne sikres og stå i forhold til nedlagt arbeid.

Målpriser grønnsaker, bær og potet

Grøntnæringa er allerede så presset i dag at målprissystemet utgjør veldig mye av sikkerheten i den enkeltes forhandlingsrom med grossistene. Alternativ importpris settes til stadighet opp mot prisene på norske varer. Ved å videreføre målprisordningen, legitimerer den hva produsentene kan kreve av pris.

Grunnlagsmaterialet for grøntsektoren til jordbruksforhandlingene 2012 viser at det kun er tre produkter som har oppnådd målpris så langt i avtaleåret 2011/2012. Dette er potet, gulrot og isbergsalat. Dette understreker nødvendigheten av styrket importvern.

For å dekke både økte produksjonskostnader og styrke økonomien innen grøntsektoren, foreslår utvalget at målprisene økes på de produktene hvor dette er mulig jf

markedsituasjonen. En styrking av tollvernet må følges opp med målprisøkninger på flere produkter. For poteter er det tatt ut en pris som ligger over målpris første halvdel av inneværende avtaleår. Vi foreslår derfor at målprisen for poteter økes med 20 øre.

Målpriskurven for potet er endret for i større grad å stimulere til lagring av norsk produksjon. Det må vurderes om denne målprisøkningen utover i sesongen er tilstrekkelig. Hvis det ikke bidrar nok til å kompensere lagringskostnadene, må målpriskurven løftes ytterligere utover sesongen.

Arealtilskudd, og en betydelig satsing på investeringsvirkemidler

På grunn av stadig økende importpress, mener Nord-Trøndelag Bondelag det er grunn til å styrke budsjettoverføringene til frukt-, bær- og grøntsektoren. Det er viktig å stimulere til tilfredsstillende økonomi for heltidsbrukerne. Satsene bør justeres i takt med utviklingen i den grønne sektoren.

På grønnsaker foreslås følgende:

0-100 daa: 800 kr
100-200 daa: 400 kr

På potet foreslås følgende:

0-200 daa: 200 kr
Over 200 daa: 100 kr

På bær må tilskuddsintervallet økes fra 0-40 daa til 0-60daa. Fra 60-100 daa foreslår vi halv sats. Dette vil i større grad gjenspeile den strukturen vi i dag har også innenfor frukt- og bærproduksjonen.

Vi erfarer at det er vanskelig for potetprodusenter å kunne konkurrere med kornproduksjon mht jordleie. På samme måte som for grovfor, vil forskjellen mellom arealtilskudd for korn og potet bidra til dette. Vi mener en økning av arealtilskuddet derfor er viktig i frukt, bær og grøntproduksjonene.

Som nevnt i tidligere kapittel er det stort behov for fornying av lagerstruktur i grøntsektoren. Investeringsvirkemidlene må styrkes betydelig, og grøntsektoren må prioriteres som andre produksjoner.

Forskning og utvikling - plantemateriale og plantevernmidler

For å møte konkurransen fra import, og også å bedre produsentøkonomien gjennom bedret kvalitet på avlingene, er det behov for økt forskning og utvikling på sortsmateriale i grøntsektoren. Dette er spesielt nødvendig på potet. Grøntutvalget mener det er svært viktig å sikre Settepotetanlegget i Overhalla og prioritere midler til dette også framover.

Grøntutvalget vil videre understreke viktigheten av å prioritere midler til ordningen statskontrollerte settepoteter. Utvikling av nye sorter er viktig for å sikre en god kvalitet og opprettholde en god plantehelsestatus.

Når det gjelder plantevernmidler mener Nord-Trøndelag Bondelag det bør være samme regime for godkjenning av plantevernmidler i Norge som i de nordlige delene av EU. Det er arbeidet for en slik løsning i det siste, og det er viktig å sikre et slikt regime. Ensidig utfasing av plantevernmidler i Norge stiller innenlands produksjon av grønt i en vanskelig konkurransemessig situasjon. I tillegg til å jobbe for redusert risiko ved bruk av plantevernmidler, er det viktig å se på mulighetene for å bruke alternative plantevernmidler.

Det er viktig å styrke avrensordningen for potet for å unngå et stort avfalls-/miljøproblem, samt fare for økt smittepress. Avrensordningen bidrar på denne måten til fornuftig ressursutnytting.

J. Korn - kraftfor

For å kunne øke innenlands produksjon av mat mener Nord-Trøndelag Bondelag at det er viktig både å øke kornproduksjonen og å øke utnyttelsen av grovfor og beiteressursene. Vi mener virkemiddelbruken må sikre bedre lønnsomhet i å utnytte grovforressursene.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det er behov for å stimulere til økt forkornproduksjon og bedre kvaliteten på forkornet i Norge for å øke norskandel korn i kraftfor, og øke selvforsyningsgraden basert på norske ressurser. Vi er imidlertid klare på at kornprisen bare kan økes hvis det kombineres med målprisøkninger og bedring i økonomien i husdyrproduksjonene, som er avtakere av kraftforet.

Nord-Trøndelag Bondelag mener det ikke vil være riktig å øke AK-tilskuddet for korn. Dette vil bare forsterke forskjellen mellom korn og grovfor. Vi mener arealtilskuddet på korn bør reduseres, og at pengene bør flyttes fra arealtilskuddet for korn over til et kvalitetstilskudd for korn. Dette vil stimulere til økt produksjon og bedre kvalitet.

Vi mener videre det er svært viktig å arbeide for en rask innføring av kvalitetsbetaling i kornproduksjonen. Dette vil være en vinn-vinn løsning for både kornprodusent, kraftforindustri og husdyrprodusenter.

Nord-Trøndelag Bondelag mener også det bør innføres et krav om avling av et visst nivå, for å kunne utløse AK-tilskudd til korn. Tilsvarende krav finnes for grovfor.

K. Frakttilskudd

En styrking og utvidelse av fraktordningene er viktig for å sikre lik pris til produsent over hele landet uavhengig av avstand til foredlingsindustri. Dette er et stadig viktigere distriktpolitisk virkemiddel. Det er også avgjørende for opprettholdelsen av mottakplikten for sentrale jordbruksvarer. En økning av frakttilskuddene må komme bonden til gode. Ut fra distriktpolitiske hensyn er det et klart behov for å øke frakttilskudd på kraftfor.

På grøntsektoren er det på samme måte viktig med frakttilskudd for å sikre leveranse både til industriproduksjon og til pakkeri. Dette er avgjørende for å utjevne relativt betydelige frakt-kostnader fra mindre sentrale områder. I potet, bær og grøntproduksjonen er det spesielt viktig å opprettholde spredning i produksjonen, og godt vekstskifte for å redusere utfordringene med smitte. Frakttilskudd vil bidra til å opprettholde produksjonen i ulike deler av landet. Det vil også bidra til å opprettholde forsyningene til industrien, i en situasjon, hvor rekrutteringen til disse produksjonene er usikker.

I. Annet

Sonegrenser

Nord-Trøndelag Bondelag har fått innspill om behovet for justering av sonegrenser i fra flere lokallag, spesielt for storfekjøtt. En gjennomgang av sonegrensene er også annonsert i

landbruksmeldinga. Nord-Trøndelag Bondelag legger til grunn at dette arbeidet starter og at det skjer i samråde med faglagene.

Erstatningsordninger

De færrest av lokallagene er villig til å redusere f.eks kulturlandskaps-tilskuddet med 4 kr/daa for å få større erstatninger ved en avlingsskade eller at ordningen skal utvides til å omfatte kvalitetstap.

Kortnebbgås

Skadene forårsaket av trekkende kortnebbgås var betydelige også i 2011. Bestanden har mer enn fordoblet seg siden 1996, og teller nå omkring 70 000 individer. Bestanden vokser, tross rekordhøy beskatning i den ordinære jakta i Norge og Danmark de siste åra. Tilskuddsordningen for tilrettelegging av beiteareal for trekkende gås fungerer godt for de brukerne som faktisk nyter godt av den. Det er imidlertid alt for lite midler i ordningen. Ved forhandlingene i 2011 ble ordningen overført til Regionalt miljøprogram, og midlene ble lagt til den fylkesvise ramma for RMP i Nordland og Nord-Trøndelag.

Det er fortsatt behov for å styrke ordningen i årets jordbruksforhandlinger. Det er nødvendig med en betydelig økning av avsetningen av midler til ordningen. Bare i Nord-Trøndelag er behovet omkring 3 millioner kroner. Vi mener derfor det er stort behov for å øke ramma for RMP i Nord-Trøndelag, for å kunne prioritere nødvendige midler til kortnebbgås.

Forhandle ned

Nord-Trøndelag Bondelag vil peke på at det er svært uheldig at Norges Bondelag forhandler noen grupper ned eller forhandler bort tilskudd som staten legger inn i sitt tilbud.

16/12 11/00628-2 Styrets arbeidsform

Vedtak

Styret har diskutert styrets arbeidsform, og har trukket følgende konklusjoner:

- Tidsrammen på møtene skal holdes.
- Det er viktig med selvdisiplin i forhold til tidsbruk på styremøtene. Det kreves selvdisiplin for ikke å si for mye. (Signaliser enighet/uenighet)
- Må rekke opp hånda i styremøtene.
- Administrasjonen skal ha en koordinerende rolle både i forhold til vår møtevirksomhet og framlegging av saker. Saker som skal avklares må spilles inn til administrasjonen i forkant av styremøtene.
- Åpen post og faste saker tas til slutt i styremøtene.
- Uenighet i styret må tåles, vi må tørre å stå for det og være gode venner etterpå.
- Budskapet fra styret ut må være entydig og konsistent. Det er i all hovedsak styreleder som uttaler seg.
- Administrasjonen utarbeider utkast til styreinstruks som legges fram for styret for vedtak.
- Administrasjonen lager utkast til ”referatmal” fra møter vi har vært på, det viktigste i denne sammenhengen er å peke på tema det er behov for å følge opp.
- Åpen post legges opp ut fra innspill fra styret.
- Møteinnkalling sendes ut minimum en uke før møtene.
- Ønsker å fortsette å bruke eksterne innledere på styremøtene, dette må avklares opp mot tidsbruken på møtet.
- Det gjennomføres en Questback om gjennomføringen av styremøtene og hvordan vi skal jobbe.
- Trine Hasvang Vaag er vår representant i styret i Innovasjon Norge, og bør inviteres til styremøtene hvor investeringsstøtten diskuteres.

Saksutredning

Det legges opp til at styret tar en diskusjon på ønsket forventinger/rollen som styremedlem, arbeidsform, rutiner m.v. Dette er en sak som settes på sakskartet hvert år etter årsmøtet. Jeg har her satt opp noen stikkeord, med noen få kommentarer på tema det kan være aktuelt å diskutere. Det kan selvfølgelig være andre ting som dere mener vi bør ta opp.

- Rollen som styremedlem i Nord-Trøndelag Bondelag.
- I hvor stor grad skal arbeidsutvalget brukes?
Det er liten tradisjon for bruken av arbeidsutvalg i Nord-Trøndelag Bondelag. Vi har heller valgt å kjøre telefonmøter for hele styret.

- Kontakt med lokallagene.
I arbeidsplanen er organisasjonsarbeid prioritert. Kontakten mellom styremedlemmer og lokallagene er jevnt over god. Vi bør diskutere hyppighet og standard for dette.
- Styret i forhold til administrasjonen (se vedlagte instruks for fylkeskontor).
Vi forventer tilbakemelding på hva som er bra og hva som kan bli bedre i måten vi jobber på og måten vi kommuniserer med dere på.
- Møteform og oppbygging av møtene.
Styremøtene er viktige for diskusjon, avklaringer og informasjonsutveksling. Eksterne innlegg på møtene?
- Sakspapirer/protokoller
Innkalling og dagsorden sendes fortrinnsvis ut en uke før styremøtet, saksutredninger kan ettersendes.
Faste saker: Har vi de riktige sakene som faste saker? Bruk av åpen post? Skal det fattes beslutninger i saker er det en fordel at det lages saksframlegg slik at alle har god informasjon om saken før beslutning fattes.
Vi sender ut protokollene på e-post for godkjenning, med tidsfrist for tilbakemelding og protokollen legges ut på hjemmesida fortløpende etter godkjenning.
- Informasjonsutveksling – rutiner for utveksling av informasjon, mellom styremedlemmene og mellom styret og administrasjonen. Referat fra møter vi har vært på? Nå refererer vi i styremøtene fra møter og lignende vi har vært på, dette er tidkrevende.
Respons på e-post.
- Kurs for styremedlemmene.
Er det noe av styremedlemmene som har ønsker om kurs, meld fra om tema.
- Praktiske forhold (reiseregning, rutiner, satser og liknende).
For reiseregninger eldre enn 3 mnd godtgjøres kun faktiske utgifter, det utbetales ikke møtegodtgjørelse (årsmøtevedtak i Norges Bondelag). Bondelaget betaler møtegodtgjørelse også for Bygdeungdomslaget og Bygdekvinnelagets deltakere i styremøtene.
Reiseregningene skal nå til Oslo og må være underskrevet, en reise per regning!

Vedlegg:

Instruks for fylkeskontor

Retningslinjer for drift av fylkeskontor i Norges Bondelag

Retningslinjene omfatter:

1. Kontor og administrasjon
2. Instruks for fylkeslagenes organisasjonssjefer
3. Fylkeskontorets arbeidsoppgaver
4. Forhold til fylkestyret og lokallag

Det vises til Norges Bondelags lover.

1. Kontor og administrasjon

Fylkeskontoret er Norges Bondelags sekretariat i fylket, og er en egen avdeling i Bondelagets Servicekontor A/S.

Kontoret ledes av en organisasjonssjef. Organisasjonssjefen rapporterer til generalsekretæren.

Organisasjonssjefen skal planlegge og lede arbeidet på kontoret.

Organisasjonssjefen skal koordinere arbeidet mellom Norges Bondelag og fylkeslaget.

2. Instruks for organisasjonssjefen

Organisasjonssjefen er administrativ leder av Norges Bondelags sekretariat i fylket.

Han/hun har innstillingsrett og –plikt i alle saker som krever beslutning av fylkestyret, med unntak av navneforslag i oppnevningssaker. Organisasjonssjefen skal gjennomføre fylkestyrets vedtak. Dersom det er uenighet mellom fylkestyret og Norges Bondelag, er det fylkestyret som har ansvar for oppfølgingen av eget vedtak.

Organisasjonssjefen skal videre sørge for at fylkestyret til enhver tid i nødvendig grad er informert om virksomheten ved fylkeskontoret og i Norges Bondelag.

Organisasjonssjefen skal stille sin arbeidskraft til disposisjon for Norges Bondelag, men kan påta seg verv og arbeidsoppdrag slik det går fram av fellesbestemmelsene og etter generalsekretærens samtykke.

Organisasjonssjef og fylkesleder skal én gang i året vurdere arbeidet samarbeidet. Vurderingen skal følges opp med en medarbeidersamtale mellom generalsekretæren og organisasjonssjefen.

Organisasjonssjefen skal sørge for at fylkeskontoret benytter felles administrative systemer og rutiner som gjelder.

Organisasjonssjefen er personalansvarlig for de ansatte ved kontoret, og skal gjennomføre medarbeidersamtaler i henhold til fellesbestemmelsene. Han/hun er også HMS-ansvarlig og skal arbeide for et godt og inkluderende arbeidsmiljø ved kontoret.

3. Forhold til fylkesstyret og lokallag

Fylkeskontoret skal legge forholdene til rette for fylkesstyrets og lokallagenes arbeid.

Retningslinjene for drift av fylkeskontoret skal gjennomgås med styret på 1. styremøte etter årsmøtet i fylkeslaget. Aktuelle tema er:

- Arbeidsdeling og samarbeid mellom fylkeskontor og fylkesstyret
- Rolledeling mellom fylkesleder og organisasjonssjef
- Oppfølging av de saker som Norges Bondelag sender fylkeslagene og lokallagene, samt de arbeidsoppgaver Norges Bondelag har satt opp på arbeidsplanen
- Fylkeskontorets arbeid og rolle overfor lokallagene

I tilfelle det oppstår konflikt mellom fylkesstyre og fylkeskontor, skal saken bringes inn til henholdsvis Norges Bondelags styreleder og generalsekretær.

4. Fylkeskontorets arbeidsoppgaver

Fylkeskontoret skal arbeide i tråd med Norges Bondelags lover, prinsippprogram og fylkeslagets arbeidsplan, samt andre relevante plandokumenter. Kontoret skal forberede fylkesstyrets forslag til arbeidsplan, som vedtas på fylkesårsmøtet.

a. Ivareta Norges Bondelags interesser i fylket

Fylkeskontoret skal ivareta Norges Bondelags interesser i fylket og arbeide for at Norges Bondelags politikk og syn blir gjort kjent og får gjennomslag. For å oppnå dette skal det bl.a. søkes kontakt med

- statlige, fylkeskommunale og lokale myndigheter og politikere
- offentlige utvalg og råd,
- samvirkeorganisasjonene
- andre organisasjoner i landbruket og i næringslivet for øvrig

Kontoret skal bidra til gode høringsprosesser og formidle fylkesbondelagets standpunkt til sentralledet i slike saker. Kontoret skal så langt det er mulig holde seg orientert om det som skjer innen næringa i fylket og gi melding om saker sentralledet bør være orientert om.

b. Skolering og opplæring

Fylkeskontoret skal i samarbeid med Norges Bondelag

- gjennomføre tillitsvalgtopplæring for nyvalgte ledere og styremedlemmer i lokallagene
- legge til rette for opplæringstilbud for leder og styremedlemmer på fylkesnivå
- fremme landbrukspolitisk studiearbeid, faglig skolering og etterutdanning gjennom kurs og andre studietiltak og følge opp tilbud fra Norges Bondelag og andre aktuelle samarbeidspartner
- holde god kontakt med videregående skoler med programfag naturbruk og andre relevante utdanningsinstitusjoner, for å bidra til å sikre rekruttering til skolene og til bondeyrket.

c. Media og kommunikasjon

Fylkeslag/-kontoret skal arbeide for å styrke landbrukets omdømme.

Aktuelle virkemidler:

- Benytte fylkeslagets egne hjemmesider på nettet til aktiv profilering av organisasjonen, tillitsvalgte og medlemmer
- Arbeide aktivt overfor regional- og lokalmedia for å sette saker på dagsorden til beste for landbruket og Bondelaget
- Kontakt med landbrukets egne fagblad
- Gjennom egne opplegg eller i samarbeide med andre organisasjoner og interessegrupper arbeide for positiv holding til norsk mat og levende bygdesamfunn hos politikere og andre beslutningstakere i samfunnet.

d. Kontingent og medlemsregister

Kontoret skal arbeide for

- Økt tilslutning til Norges Bondelag, i samarbeid med lokallagene og sentralledet
- Lage spesifikke opplegg for medlemsverving og gjennomføre vervetiltak
- Følge opp å kontrollere kontingentinnkrevningen og ajourføre medlemsregisteret ved fylkeskontoret.

e. Sekretariatsarbeid og saksbehandling

Kontoret skal være sekretariat for styret i fylkeslaget.

- Kontoret er ansvarlig for saksforberedelser og framlegging av saker for styret, føre protokoll og oppfølging av de saker som er behandlet.
- Fylkeskontoret utfører sekretariatsarbeid for de utvalg som er oppnevnt av fylkesstyret eller Norges Bondelag.
- Fylkeskontoret er sekretariat for samarbeidsrådet i fylka etter nærmere avtale om regioninndeling
- Fylkeskontoret skal skrive fylkeslagets årsmelding og sørge for at den blir lagt fram for styret og årsmøtet til godkjenning.
- Kontoret er videre ansvarlig for å føre fylkeslagets regnskap og at dette blir revidert. Hvis økonomien i et fylkesbondelag utvikler seg betydelig i negativ retning fra vedtatte budsjetter, skal dette meldes inn til generalsekretæren.

I fylkesstyret og i fylkenes utvalgsarbeid har ansatte talerett, men ikke stemmerett. For øvrig følger ansattes retter og plikter av Bondelagets lover.

Fylkeskontoret skal forberede og legge opp årsmøter, styremøter, møter og kurs som går i fylkeslagets regi eller som Norges Bondelag innkaller til.

Fylkeskontoret legger forholdene til rette for et godt samarbeid med Norges Bygdeungdomslag og Norges Bygdekvinnelags fylkeslag og eventuelle regionavdelinger i Bygdefolkets Studieforbud og Nei til EU. Prioritering av arbeidsoppgaver og hvilke funksjoner som skal utføres avgjøres i nærmere fastlagt avtale.

f. Kontakt med lokallag

Fylkeskontoret skal

- bistå arbeidet og stimulere til best mulig aktivitet i lokallagene, herunder også faglig aktivitet.

- Planlegge og legge til rette for å besøke lokallagene, deltakelse på møter med informasjon, foredrag, bistand ved utforming av arbeidsplaner etc.

Oslo 10. februar 2010

Per Gunnar Skorge

17/12 11/00630-5 Møteplan Nord-Trøndelag Bondelag våren 2012

Vedtak

Forslag til møteplan vedtas. 26. mars blir det ikke styremøte, men møte i aksjonsutvalget. Aksjonsutvalg: Asbjørn Helland, Kåre Peder Aakre og Trond Hodne.

Saksutredning

Møteplanen er oppjustert. Styret bør diskutere om det er behov for et ekstra styremøte i mars. Tema på dette møtet vil være aksjonsplan for evt. brudd og evt. sak til årsmøtet i Norges Bondelag. Styret kan også velge å bruke en halv dag av styremøtet på studiebesøk f.eks Bioforsk el.

Dato	Møte/arrangement	Sted	Deltagere	Tema/Kommentar
9. mars	Styremøte		Styret	Vedta innspill til forhandlingene.
9. mars	Frist innspill til jordbruksforhandlingene til Oslo			
14. mars	Regiongruppe møte LHMS	Steinkjer	Orgsjef + ?	
15.-16. mars	Tenkeloft	Selbu	Leder og orgsjef	Tema: Kompetanse
20. mars	Fylkesledersamling	Oslo	Leder	
21.-22. mars	Representantskap	Oslo	Leder og orgsjef	
26. mars	Aksjonsutvalget	?		
Ca.13. april	BFJ avgir sin innstilling			
16. april	Styremøte	?	Styret	Vedta aksjonsplan
18. april	Frist for saker til årsmøtet i Norges Bondelag			
Ca 27. april	Krav			
Ca 7. mai	Tilbud			
14. mai?	Styremøte			Beredskap i forhold til evt. brudd.
22.mai	Frist for saker til repskapet			
Ca 16 mai	Avslutning forhandlinger			
31. mai	Møte med årsmøtutsendingen	Steinkjer	Årsmøtutsendinger	
12.-14. juni	Repskap og Årsmøte Norges Bondelag	Lillehammer	Årsmøtutsendinger + Org sjef	
27. august	Styremøte	??	Styret	
28.-29. aug	Sekretariatskonferanse		Administrasjonen	

18/12 12/00371-1 Påskekampanjen i Nord-Trøndelag

Vedtak

Styret kontakter lokallagene (fadderlagene) for å stimulere til aktivitet, og evt. bidra til/delta på lokal aktivitet. Det arbeides videre med møter med de politiske partiene.

Saksutredning

Målsettingen med kampanjen er å møte politikere, gi bidra til kunnskap om landbruk på en lettfattelig måte, bidra til aktivitet i lokallagene og ha et utgangspunkt for medieomtale.

NTBondelag v/leder var representert på Fylkestinget 15.-16. februar. Her var landbruk tema og de avga innstilling til jordbruksoppjøret. Bondelaget satte dagsorden i media i forkant av møtet. Leder og orgsjef har hatt møte med fylkesråd Terje Søvik, han har bed om notat som oppfølging av dette møtet. I tillegg har vi hatt møter med Ap, H (Myraunet) og Krf (Krf får ny leder).

Fylkestinget har ikke flere møter før påske. Et alternativ er å be om møte med hele fylkesrådet. Administrasjonen vurderer det som aktuelt med videre oppfølging av Søvik. 29. mars får vi møte med Hareide, leder i KrF, han bør få kampanjemateriellet. Det kan være aktuelt å møte flere politiske partier. Utover dette mener vi energien bør legges i å få lokallagene til å gjennomføre aktivitet.

Dette er en god anledning for aktivitet i lokalalgene, og et utgangspunkt for et møte mellom lokallaget og lokale politikere. Primær aktivitet er møter med kommunestyret og ordfører. Lokallagene oppfordres til slik aktivitet på årsmøtet. Videre bør lokallagene kontaktes for ytterligere oppfølging. Styremedlemmene kan "be seg heim" for evt. å være med lokallagene på deres arrangementer.

19/12 11/01199-43 Nominasjon av medlem og varamedlem til valgnevnda i Norges Bondelag

Vedtak

Saken ble utsatt.

Saksutredning

Valgnevnd i Norges Bondelag skal ha 8 medlemmer. Norges Bondelags årsmøte velger leder og 7 medlemmer, alle med personlige varamedlemmer. Lederen velges for 1 år, medlemmene velges for 2 år. Fylkesbondelagene innenfor den enkelte region nominerer 1 medlem med varamedlem. Fordelingen mellom fylkeslagene skjer etter følgende regionfordeling:

1 representant fra Nord-Norge Finnmark, Nordland, Troms 1

representant fra Midt-Norge Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal 1

representant fra Vestlandet Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland

1 representant fra Agder/ Telemark Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark

1 representant fra Oslofjord- området Vestfold, Akerhus, Østfold

1 representant fra Indre Østlandet Buskerud, Oppland, Hedmark

Blant disse velges en nestleder. Fylkeslagenes medlemmer velges for to år.

Samvirkeorganisasjonene nominerer sammen ett medlem med varamedlem til å representere samvirkeorganisasjonene samlet. Dette medlemmet velges for to år.

Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag har felles representant i valgnevnda i Norges Bondelag. Møre og Romsdal, ved fylkesleder Inge Martin Karlsvik, har vært vår representant siste to år. Nå er det Nord-Trøndelag sin tur å ha representant inn i valgnevnda. Styret må finne en kandidat og en personlig vara for denne. Vedkommende skal velges for 2 år. Frist for innspill er 10. april.